

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XIV. évfolyam 5. szám

BUDAPEST

2005. szeptember-október

**1 PERC
IGE
GONDOLAT**

*Lelki
útravaló
(15. oldal)*

*Konferenciánk
tanításai
(8-10. oldal)*

*Mit jelent ma
presbíternek lenni?
(10. oldal)*

Köszönöm (Hálaadás a reformációért)

Köszönöm az Igét,
A teremtő Lelket,
Luther meleg szívét,
A kálvini rendet.

Köszönöm a vihart
Uram, ami támadt,
Ami belénk nyílalt,
S megővta hazánkat.

Köszönöm a máglyák
Fellobbanó lángját,
A nápolyi gályák
Hitteli zsoldárát.

Köszönöm kezednek
Áldott magvetését,
Jóságos szemednek
Rajtunk-pihenését.

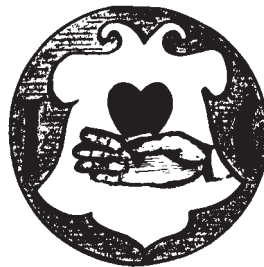
Köszönöm kegyelmed,
Mi megtartja népünk,
Tudja agg és gyermek:
Elég lesz ez nekünk.

Köszönöm a békét,
Mit Igédben hoztál,
Fiad drága vérét,
Mellyel feloldoztál.

Köszönöm, hogy elmúlt
Minden, ami régi
S előttünk a szent út:
Végre célhoz érni.

Ürögdi Ferenc

Az egyház megújulása

Kálvin pecsétje

A református szó azt jelenti, hogy „visszaformált”, megújított. De minek a megújulásra gondoljunk, amikor ezt a szót halljuk?

A megújított szó alatt nem személyes élményt értünk, miszerint valaki úgy érzi, hogy ő új, más emberré lett. Tudjuk, hogy Kálvin valami hasonlót élt át. Egy szempillantás alatt bekövetkező megtérést élt át. Mivel ez a nagyformátumú teológus a későbbi korokra mértékadó hatást gyakorolt, és sokan követik az általa felismert, leírt evangéliumi irányt, ezek számára a református szó azokat jelöli, akik fogékonnyak arra a gondolkodásmódra, akaratra, érzésekre, melyek Kálvin megtérési élményét jellemezték. A református szó ebben az értelemben egy sajátos embertípust jellemez. Az utóbbi időben többször esett szó református, pontosabban „kálvinista emberekről”, s többször összehasonlítják ezt a típust a lutheránusokkal. Kétségtelen, vannak olyanok, akik Kálvin módján keresztyének. Vizsgálódásunk során nem a kálvinista embert vesszük szemügyre, mivel a református megjelölés egyáltalán nem egyfajta keresztyén embertípust jelöl. Ez a vélekedés, amit azonnal el kell utasí-

tanunk, tévedés, ami a modern pszichológiából és antropológiából nő ki. A református szó valami egészen másra vonatkozik.

Előbb azonban még egy tévedést helyre kell tennünk. Amennyire ez a szó nem jelöl egyfajta embertípust, úgyannyira nem jelölhet valamiféle korszakban gyökerező irányzatot. A világtörténelemben különféle korszakok váltják egymást, újabb és újabb világnézetek és életérzések követik egymást. A református szóra sokaknak az jut eszükbe, hogy Kálvin Genfben kialakult bizonyos életérzések és szemléletmódok, ezek aztán onnan elindulva elterjedtek az egész világon. Ezt előszeretettel nevezték „kálvinizmusnak”. Ami akkoriban Genfben és más helyeken elkezdődött, az kétségtelenül érintette az élet egész területét, s hogy a kálvinizmusnak mindmáig van jelentős befolyása, azt jól mutatja Hollandia példája. A református szó azonban nem arra a változásra vonat-

**Az a megújulás, ami
a reformátorok szívügye volt,
az egyházra vonatkozott.**

kozik, ami Kálvin korában állami és kulturális tekintetben Genfben bekövetkezett. Ezért nem a kálvinizmussal, a kálvinista világnézettel és életérzéssel foglalkozunk. Ebben az esetben a református szót ugyanúgy félreértenénk, mint ahogyan a modern történettudományban ez nem ritkán elő is fordul.

(Folytatás a 2. oldalon)

Az egyház megújulása

(Folytatás az 1. oldalról)

A reformáció, a reformátorok, közöttük Kálvin is, nem azzal foglalkozott, hogyan lehet új embertípust létrehozni. Az a megújulás, ami a reformátorok szívügye volt, az egyházra vonatkozott. Az egyház a megújulás tárgya, erről szól a református szó. A reformáció korában ezt a szót gyakran, s általánosabb értelemben használták. Jellegetes példát ad erről a lutheri konkordancia-formula. Ezért a lutheri Augsburgi Hitvallást „a reformált egyházak hitvallásának” nevezi a konkordancia-formula. Igen, a lutheránusok a későbbi időkben megpróbálták a református vagy reformált elnevezést egyedül a saját gyülekezeteikre alkalmazni. Gyülekezeteiket „az igazából reformált” közösségeknek nevezték, így különböztetve meg magukat a kálvinistáktól... A konkordátum-formula

**Az egyház egyedül abból él,
hogy naponta újra és újra elhívja
őt Ura, hordozza, vigasztalja
és uralja.**

szerint református az az egyház, amelyik a pápaság fősége alól kivonulva újult meg.

A református düsseldorfi tézisek ezt tanítják: „Az egyház egyedül abból él, hogy naponta újra és újra elhívja őt Ura, hordozza, vigasztalja és uralja”. Az egyház, amelyik a világban él, minden pillanatban Urára van utalva, hogy Ő vigye véghez munkáját benne. Mindig Isten Igéje által kell megújulnia, reformálódnia, ha egyház akar maradni. Vannak egyházak, melyek minden tiszteletet megérdemlő módon őrzik Krisztus-formátumú, reformált alakjukat, de üzenetüket hozzáigazítják a világ bölcsességéhez, ennek következtében református egyházi rendük, református egyházjoguk ellenére mégis holtak. És vannak olyan egyházak, amelyek megkérdőjelezhetetlen alapnak tekintik a Bibliát igehirdetésükben, de e világ törvényei szerint alakítják belső rendüket, s ezzel azt bizonyítják, hogy más urnak szolgálnak, a világnak estek áldozatul. Ezekben az esetekben az egyházak Krisztus uralmát leszűkítik, mivel életük egy részét másfajta hatalmaknak, emberi bölcsességnek és kívánalmaknak vetik alá. Az egyház ilyen alkalmazkodása a világhoz még nem jelent megújulást, hanem csak az egyház megzavarását vonja magával. Ahol pedig ilyen

alkalmazkodás következik be a korszellemhez, ott Krisztust többé már nem tekintik élő Urnak, hanem holt bálványnak állítják be. Ezért tilos az egyháznak a korszak követelményeinek, „divathullámainak” engedni.

Az egyház reformációját nem szabad összekeverni azokkal a reformokkal, amiket emberek akartak és működtetnek. Nincs köze az egyháznak az emberektől propagált újjáépítéshez sem, ami aztán az egyház katasztrófális leépüléséhez vezet. Az egyház reformációja annyira nem emberi mű, alkotás, mint az újjászületés, a megigazítás, a megszentelődés, hanem Isten csodatette.

Ahol Krisztus jelen van, ott az Ő Lelke visz véghez minden munkát, s gyülekezete Isten gyermekeinek szabadságában él. „Jézus Krisztus egyházának a reformáció-

ja vagy megújulása Isten ajándéka Igéjén keresztül és Szentlelke által, mégpedig úgy és akkor, ahogyan és amikor Ő akarja. Az egyház torzulása, deformációja pedig akkor következik be, amikor az emberi szellem erőszakosan viszi véghez benne a maga tervét és akaratát” – így a rajnavesztfáliai református lelkészek. Az egyház csak könyöröghet Urához megújításért. A világ végezetéig azért van szükség tehát a reformálásra, reformációra, hogy „Jézus Krisztus mint az egyház egyedüli Feje ismertessék fel és ismertessék el” (Belga Hitvallás).

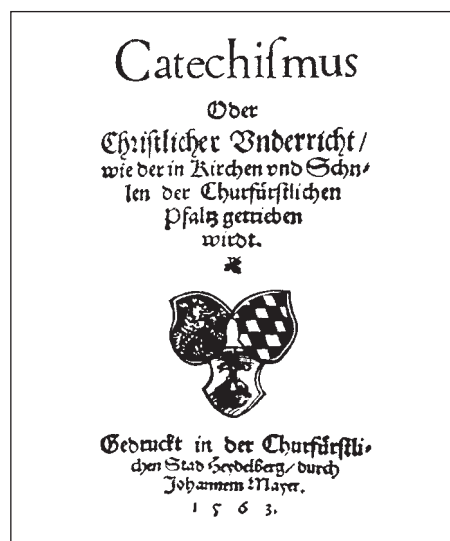
Wilhelm Niesel

(W. Niesel: Was heisst reformiert?, München, 1934. c. füzete alapján fordította dr. Békefy Lajos)

KÁLVIN A KÁTÉ HASZNÁRÓL

„Higgye el nekem, Uram, hogy az Isten egyháza nem állhat fenn káté, hitvallás nélkül; mert ez az a mag, amely biztosítja, hogy a vetés ki ne haljon, hanem nemzedékről-nemzedékre sokasodjon. Amennyiben Ön jó épületet akar építeni, s hosszú időre tervezi, hogy ne dőljön nyomban össze, gondosan jár el, ugyanúgy gondoskodni kell a gyermekek kátéoktatásáról is. A káté ugyanis kétszeres haszonnal jár, nevezetesen azzal, hogy az egész népet megtanítja a prédikáció hasznára, s arra is, hogy különbséget tudjon tenni, ha valamiféle beképzelt ember idegen tanítással hozakodik elő. Jónak, sőt szükségesnek tartom, hogy a lelkészek elkötelezzék magukat a tanítás meghatározott, írásos formája mellett is. Így segítségére lehetnek a tudatlanoknak és az elfogultaknak, s jobban kifejezésre juttatják minden egyház egységét és egységét, s egyúttal letörlik a szarvukat azoknak, akik mindenféle újdonság és kitalálás révén akarnak feltűnést kelteni. Mint mondtam, az ilyenek számára a káté valóságos zabla...”

A HEIDELBERGI KÁTÉ KÉRDÉS-FELELETE OKTÓBER 31-RE

Mimódon igazulsz meg Isten előtt?

Egyedül a Jézus Krisztusban való igaz hit által oly módon, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Isten minden parancsolata ellen súlyosan vétkeztem és azoknak csak egyikét is soha meg nem tartottam, sőt még mindig hajlandó vagyok minden gonoszra; mindazáltal Isten, minden érdemem nélkül, ingyen kegyelemből nekem ajándékozza és tulajdonítja Krisztusnak tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét, mintha soha semmi bűnt nem cselekedtem volna és bűnös sem lettem volna, sőt mintha mindenben olyan engedelmes lettem volna, mint amilyen engedelmes volt én-érettem Krisztus, de csak úgy, ha e jótéteményeket hívő szívvel elfogodom.

KÁLVIN

Reformátorunk szószéke

Feledhetetlen óriás volt?
Nem!
Az eszméiben halhatatlan?
Nem!
A bátorság a főérénye?
Nem!
A tudománya dicsérendő?
Nem!
A jeltelen sír tette naggyá?
Igen!

Mert minden nagyság fundamentuma:
A gögödnek légy szüntelen ura.
Ne áhítozd a hervadó babért,
Urad fizeti ki neked a bért!
Alázd meg mindig büszke önmagad –
Az Úr szolgálja térdein szabad!
Völgyben temessék, ne büszke hegyen,
S a sírja mindig jeltelen legyen!

Ürögdi Ferenc

Gondolatok

Két dologra feltétlenül szükségünk van az életben: kenyérré és Isten Igéjére. Az egyikre itt, a másikra mindenütt!

Legyünk jók egymáshoz! Éljük békében és szívvelyesen egymással, hiszen az élet oly rövid.

Isten ott is tud segíteni és vigasztalni, ahol erre már egyetlen ember sem képes.

Hannelore Frank

Igék október 31-re

Róma 3,28: *Hiszen azt tartjuk, hogy hit által igazul meg az ember, a törvény cselekvésétől függetlenül.*

Róma 5,1-2: Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által; Őáltalá kaptuk hitben a szabad utat ahhoz a kegyelemhez, amelyben vagyunk, és dicsekszünk azzal a reménységgel is, hogy részesülünk az Isten dicsőségében.

Efézus 2,8-9: *Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.*

Róma 10,10: Mert szívvel hiszünk, hogy megigazuljunk, és szájjal teszünk vallást, hogy üdvözüljünk.

Énekima reformációra

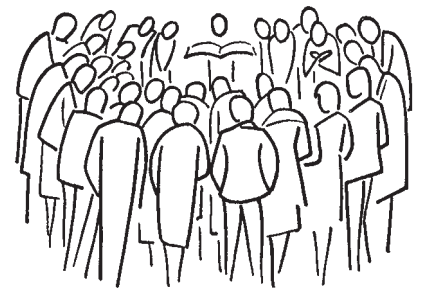
Könyörülj azért mi rajtunk
Úristen, mert magunk vagyunk.
Szent Fiadért esedezünk,
Szánj meg és ne hagyj elvesznünk.

Vessed reánk szemeidet,
Vedd le rólunk bűneinket,
Igazíts meg bűnből minket,
Vigasztald meg szívünket.

(Debrecen, 1778)

Az Ige körül

Az elkészített kegyelem

Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre. Mindez pedig Istentől van, aki megbékéltetett minket önmagával Krisztus által. (2Kor 5,17-18)

Hol van itt az én részem? Mit tettem én az üdvösségem érdekében?

- Isten teremtett újjá,
- Krisztus halt meg a bűneimért,
- Isten előre megbékélt velem Krisztusért, mielőtt még bármit tettem volna.

Talán a legdöntőbb változást annak felismerése jelentette életemben, hogy üdvösségem sorsa nem az én kezemben van. Nem azon múlik, hogy imádkoztam-e ma, tartottam-e bűnbánatot tegnap elalvás előtt, tettem-e valami jót, megvallottam-e őt az emberek előtt – vagyis, nem az én teljesítményem biztosítja az örök életemet.

A „mindez pedig Istentől van”, természetesen magába foglalja, hogy Isten teremtette az eget és a Földet és mindent, ami azon található, tehát engem is, minket is. De ezen felül még egy nagy üzenetet hordoz: Isten egyoldalú döntése a kegyelem.

Ebben az Igében minden Istentől, illetve Jézus Krisztusról szól. Az Ő LEGYEN szavának eredménye a mi földi testünk teremtése, de Ő teremtette lelki látásunkat is, amivel megláthatjuk a teremtmények felett a Teremtőt is. Látó szemünk azonban nem csak Isten nagyságát észleli, hanem reménytelen elveszettségünket is. Ha a hatalmas Isten igazságos, és a bűnt megbünteti, nincs esélyem rá, hogy kiengeszteljem. Mit adhatnék annak, akié minden az égen és a földön?

Isten Igéjét tanulmányozva erre a felismerésre jutott el Luther Márton is: „Hol lelek kegyelmes Istenre?”. Ha mindaz igaz, amit az Ige Isten igazságosságáról ír, akkor helyzetem reménytelen. Ha mi ilyen világosan képesek vagyunk látni elveszett állapotunkat, akkor Jézus Krisztus még világosabban látta ezt a mennyben. Előállt, és azt mondta:

Itt vagyok Atyám. Igazságod nem engedi a bűnt büntetlenül hagyni. Küldj el engem (Ézs 6, 8), hajtsd végre rajtam az ő ítéletüket, ők az én barátaim. És Jézus azon a húsvéton elszenvedte mindazt a büntetést, ami nekünk járt volna. Az Atyának pedig így ajánlott be minket: Atyám, ők az én barátaim, fogadd magadhoz őket! Legyenek ők is a Te gyermekeid!

Amikor a Vádoló vádolna bennünket, akkor odaáll Isten és közénk, és ezt mondja: „Nincs tehát most már semmiféle kárhuzató ítélet azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak.” (Róm. 8,1)

(Folytatás a 4. oldalon)

Megbékélés Istennel

Tehát Isten már megbékélt velünk. Isten egyoldalú kegyelmére alapozva vizsgáljuk meg, mit is jelent az, hogy Isten megbékéltetett minket önmagával!

Itt egy olyan görög szó szerepel (katallaszo), ami értelme szerint váltást jelent: valamiből – valamibe, például Isten ellenségéből Istent tisztelővé, Istennel együtt munkálkodóvá válást. A megbékéltetés tehát nem pusztán egy fegyverszünet, amikor továbbra is feszülnek az ellenséges indulatok, csak a további károk elkerülésére abbahagyják a felek a harcot, belül, a szívben azonban nincs változás. Az ember, amíg csak a büntetéstől való félelem miatt engedelmeskedik Istennek, addig még nem békélt meg Istennel. Addig legfeljebb fegyverszünet van, vagy a legyőzött kényszerű engedelmissége. Ha tehetné, vágya és hajlama szerint szívesen tenné a rosszat, csak a következmények tartják vissza.

Az értelem megváltozása: új teremtés. Azt jelenti itt ki az apostol, hogy Isten az, aki megbékéltetett önmagával, vagyis Ő a cselekvő, a kezdeményező. Nem én engesztetem ki Istent, hogy Ő megbékéljen velem, hanem Ő végzi el bennem, hogy ellenségéből gyermekévé váljak. A megbékéltetés eredménye pedig az, hogy már egyetértek Isten jó és tökéletes akaratával, örülök, ha végezhetem a Tőle kapott feladatomat, és ha nem látná is, azt tenném, mert egyetértek vele, hogy az jó.

Ezt az értelemváltozást végzi el bennünk Isten Szentlélek, és erre mondja azt az apostol, hogy „megbékéltetett minket önmagával Krisztus által”. Nem volt elég Istennek megbékélnie velünk, bennünk is el kell végezni a megbékélést Ővele.

Nem kell, de nem is tudok semmit tenni azért, hogy Isten megbékéljen velem. A megbékélést egyoldalúan Isten teremti. Az én válaszom pusztán a hála és a köszönet.

Engedelmisségemet többé nem a büntetéstől való félelem motiválja, hanem újjá teremtett értelmem nem akar szembehelyezkedni Isten jó akaratával. Ha mégis olyat teszek, amivel megbántom Őt, akkor azért kérek bocsánatot, mert bánt, hogy aki értem mindent megtett, – még Szent Fiának sem kedvezett –, megszorítottam.

Adja Isten, hogy mindannyiunk szívből jövő imádsága az legyen:

Köszönöm, Teremtő Úr Isten, hogy Jézus Krisztusért előre, egyoldalúan megbékéltél velem is, és Jézus Krisztus által engem is megbékéltetettél magaddal. Köszönöm, hogy házadnál számomra is készítettél helyet. Köszönöm, hogy Jézus Krisztusért Atyámnak szólíthatlak. Csodálom és dicsőítem hatalmadat, és nem szeretnék semmit sem tenni a Te jótetszésed ellenére.

Ámen.

Dr. Viczián Miklós

A gyülekezet belső rendje

„Maga pedig a békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben...”

(1Thessz 5,23)

A gyülekezet tagjai egymást erősítik a hitben (14-15. v.). A gyülekezet nem hibátlan emberekből áll, hanem Istentől kegyelmet nyert bűnösökből. Nem a tökéletesek társasága, hanem az egymás terhét hordozók testvéri közössége. Vannak a gyülekezetben „rendetlenek”, tétlenkedők, akiket inteni kell. Ez elsősorban nem dorgálást, hanem inkább hívást jelent: jöjjetek közelebb a rend Urához, Krisztushoz. Minden gyülekezetben vannak „féllelmetes szívűek”, félénkek, kisebbségi érzéssel viaskodók, akik visszariadnak az akadályok láttán. Őket bátorítani kell, buzdítani, felemelni. Vannak erőtlenekek, gyengék, testileg és lelkileg összetörtek, akiket hordozni kell, vagy elhordozni. Ezekről nem félrehúzódnunk, hanem látogatni, biztatni, szeretni őket. Nincs sablon ebben a szolgálatban. Van azonban egy olyan alapvető indulat, amely nélkül ezt a szolgálatot nem lehet végezni: „Türelmesek legyetek.” Ahogy Isten szeretete is hosszú tűrő. Fedezzük fel, hogy ez a hitépítő szolgálat nemcsak a lelkipásztorok kiváltsága és terhe. Ezt a gyülekezet minden tagja gyakorolhatja.

A gyülekezet Krisztust kiábrázolja (16-18. v.). „Ez az Isten akarata tihozzátok.” A gyülekezetben mindig Isten akarata a döntő. Ő pedig azt akarja, hogy a gyülekezet tagjai örömben, imádságban és hálaadásban bővítködjének. Öröm-ima-hálaadás, ez a három elválaszthatatlan egymástól. Múló öröm az, amely nem gyökerezik imádságban; hamis ima az, amelyik mindig csak kér, és nem tud hálát adni; nincs hálaadás ott, ahol nincs öröm. Ha valaki belép a gyülekezetünkbe, vajon kiábrázolódik-e előtte a Krisztus?

A gyülekezet a Szentlélek vezetése alatt áll (19-22. v.). A gyülekezet állandó kísértése az, hogy Isten akaratának ellene áll. Ezért szól a figyelmeztetés: „A Lelket meg ne oltsátok”. A Lélek: „tűz”. Ne legyünk a Szentlélek tüzeinek tűzoltói. A gyülekezetnek van egy olyan biztos mértéke – Jézus –, akin mindent lemérhet. Őbenne tudjuk megkülönböztetni az igazat a hamistól. Korunkra jellemző, hogy tömegesen zúdítja ránk az információkat, könyvek, filmek, eszmék özönében élünk. A gyülekezet szabadsága az, hogy „mindent megvizsgál” Jézus mértékével. A gyülekezet kötöttsége az, hogy a Jézus mértékén jót megtartja, a gonosznak minősülőt pedig eltávolítja magától. Mindezt nem törvényeskedve teszi, hanem a Lélek örömeivel. *Fedezzük fel gyülekezetünkben is ezt a belső rendet.*

Dr. Molnár Miklós

Hétköznapi hitvallók (5.)

A presbitérium legidősebb tagja Pongrácz Kálmán. Az új lelkész érkezése előtt lemondott volna már kurátori tiszttségéről, a nyugdíjba készülő tiszteletes azonban kérte, hogy vele együtt még egy pár hónapot tartson ki. Menjenek együtt nyugalomba. A kurátor ugyanis súlyos szívbeteg volt. (Baját még a doberdói csatáról hozta haza emlékül.)

Bár a beiktatáskor ő köszöntötte az új lelkészt, lemondását megismételte. A fiatal erő azonban azt mondta neki: „Kálmán bácsi, Isten addig élteti, amíg kurátorsága tart.” Ettől fogva még 12 éven át szolgálta nagy hűséggel Istent és népét.

Történt egyszer, hogy egy gonosz indulatú ember kiszállt a városból, s négy teljes órán át győzködte a lelkészt, hogy ne tartson az iskolában hittanoktatást. Fő érve az volt: „A nagy Túrkevén kevesebben járnak templomba, mint itt a hittanórákra.” S ez nem vet őreá jó fényt. Megjegyezzük, hogy az iskola

alapításától kezdve, azaz 1803-tól fogva mind a mai napig nem szünetelt abban az iskolában a hittanoktatás. A gyermekek 75 százaléka részesült benne. (Ehhez hitvalló szülők kellettek!)

Miután a „nagy ember” a lelkésszel nem bírt, presbitériumi ülést hívatott egybe. Nemcsak a hittanoktatás „bűnében” marasztalta el a lelkészt. Súlyos vétségként említette, hogy a gyermekistentiszteleten nemcsak tanítja, de ki is kérdezi az énekeket... (Az „előadás” másfél órát vett igénybe...) Ekkor szívgyengesége miatt reszketve, felállt Pongrácz Kálmán. Minden erejét összeszedve mondta: „Azt pedig nem hagyom, hogy az unokám ne tudja a zoltárokat! Magát pedig Kálvin János kikergetné a világból.” Vele együtt zúgott a gyűlés.

A „nagy ember” sietve távozott.

Emlékezetes presbiterek

Dr. Bíró Sándor

(1912-1999)

Páratlan – ígéretes és félelmetes fordulatokban gazdag életút végén – rendkívüli összetételű gyülekezet vett búcsút a presbitérium egyik tagjától a Budapest-Kőbányai Egyházközség templomában. Katonatisztek, egyetemi és középiskolai tanárok, diákok, lelkészek, az elhunyt szűkkörű rokonsága mellett népes helybeli gyülekezet.

1999. október 15., délután. Éppen 45 évvel a magyar nép és Bíró Sándor életének végzetes fordulópontja után. Az egyházközség kedves, fáradhatatlanul szolgáló presbitere búcsúztatja. Nyolcvanévesen is – három egyetem diplomájával a tarsolyában is –, ha kellett a templomrenoválásnál talicskát tolni, ha úgy hozza az alkalom istentiszteleti, bibliaórai szolgálatot végez, de ha kell, beteget látogat.

Miskolci csizmadia gyermekeként látta meg a napvilágot. Hatévesen félárva lett. Özvegy édesanyja neveli, majd a miskolci „Lévay József” Református Gimnázium jeles diákja, Sárospatakon oly kiválóan végzi teológiai tanulmányait, hogy püspöke ösztöndíjat szerez neki az Egyesült Államokba. Itt három éven át a princetoni egyetem hallgatója. Disszertációt is készít „Az ifjúsági bűnözés okairól”. Innen a Yale egyetemre megy, ahol újabb doktori értekezést készít „Comenius sárospataki angol működéséről”. Miután püspöke a sárospataki református angol kollégium vezetésére készíti fel, beírja még a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemre. Ekkor írta harmadik disszertációját Misztótfalusi Kis Miklós „Aranyas Bibliája” újszövetségi részének filológiai elemzése címen.

Ekkor már 30 éves és nagyszerű pedagógusi és tudományos pálya vár rá, amikor S.A.S.-behívóval a kassai 21. gyalogezred tábori lelkészül kiviszik a Don-kanyarba, 2300 megsemmisülésre ítélt katona között szolgál az első vonalban. Híradó filmkockák őrzik annak emlékét, hogy miként oszt úri Szentvacsorát a Don partjánál néhány órával a „Pergőtűz” előtt.

A visszavonulás – vánszorgás – pokoljárás. 400 ember marad életben. A szolid, tudós lelkipásztor erélyes atyává válik. Hol a kifáradtakat hajszojja tovább a hó-

mezőn, hogy egyáltalán hazajussanak, hol a biztos halált jelentő pálinkásbutykost veri ki a katona kezéből. Aki itt iszik, arra elkerülhetetlen fagyhalál vár... Hazaérve beosztják a Görgey Artúrról elnevezett Katonai Műszaki Főiskolára hittanoktatónak és hadigondozó tisztnek. Ilyen minőségben kellene Németországba kísérni a 15-18 éves növendékeket, a biztos halálba. Sopron előtt valamennyit hazaküldi. A német parancsnokság egyik tisztje bosszúból pisztolymarkolattal összetöri arccsontját. Ennek következtében 65 százalékos hadirokkantná nyilvánítják.

A háború után Soltész Elemér tábori püspök titkára. Ámde püspökét felfüggesztik. Majd egy éven át a budapesti református gimnázium tanára. A nagynevű intézményt azonban egy tollvonással elrögzítik az egyháztól. Ő a Katonapolitikai Osztály (Katpol) hírhedt fogdájába kerül. Amikor innen kiszabadulva lelkészi szolgálatra jelentkezik, a válasz durván elutasító: „Vedd tudomásul, itt neked fű nem terem!”. Mint vérbeli pedagógus Veresegyházon kicsiny nebulókat oktat. Majd a Bolyai gimnázium tanára lesz. Ritka tanárpéldány! Magyar, latint, angolt, matematikát, de ha kellett, földrajzot is tanított. Tizenennyolc éven át az ELTE Apáczai Csere János Gimnáziumának vezetőtanára és mellesleg a magyar UNESCO-Bizottság tagja.

Mindeközben az egyik budapesti egyházközség lelkésze – kényszerű katonai múltjára hivatkozva – kérte, ne járjon hozzájuk istentiszteletre. Ez rossz fényt vetne rájuk... Élete utolsó 15 évének öröme, hogy a Kőbányai Egyházközség bizalma presbiterré választotta. Valósággal szárnyakat kapott, amikor egy 30 tagú, Amerikából érkezett ifjúsági csoport segített egy ifjúsági otthon építésében. (Ezek a 15-20 éves fiatalok lelkésznek, misszionáriusnak, diakónusnak készültek. Ezért kemény próbának vetették őket alá. Nem akárki való ilyen szolgálatra! Munkaingükon – fiúknak, leányoknak egyformán – ez a jelmondat volt olvasható: „Get dirty for God, and lay a brick!” – Koszolódj el

Istenért, s rakj egy téglát! A „Teen Mission International” (Tizenévesek Nemzetközi Missziója) között érezte igazán jól magát – nyolcvanévesen...

Életének fő műve – Asbóth Gyula evangélikus lelkésszel közösen írt – katonai imakönyve volt. Címe ez: „Fegyverben” 120 000 példányban osztották szét. A zubbonyzsebben hordható kis imakönyv igazolhatóan több katona életét is megmentette. Még többnek a lelkét. Minden háborús helyzetben segítséget ad elméledés és imádság formájában. Magány és sebesülés, éhezés és más nyomorúság, a hozzátartozók miatti aggodalom, haszontalan bajtársak rosszindulata, bajtárs halála stb. A frontvonal túloldalán lévő ellenség iránti tiszteletéről, és a megszállott falvak lakóinak, s javaiknak védelméről is szól. (Ilyet sem azelőtt, sem azóta nem írtak!)

E sorok írója első szolgálati helyén, a Vas megyei Bajánsenyén élt Jankó Gyula súlyosan rokkant presbiter. A háborút követő nehéz időkben – házkutatásoktól tartva – a konyha mennyezetébe rejtette el hazahozott imakönyvét. „Ez tartott életben!” – vallotta az idős presbiter.

A vasárnap reggeli elméledés így kezdődik: „Vasárnap van. Ünnepi érzésekkel gondolsz haza kis családdodra, ismerőseidre, egyházadra. Otthon ilyenkor harangszava szólít Isten elé. Te hiányzol a vasárnapot ünneplő gyülekezetből. Lelkileg azonban közel lehetsz hozzájuk. A harctéren mondott imádságod az ő fohászaikkal együtt szárnyaljon ma is az Úr elé. A közös imádság áthidalja a távolságot, és Isten előtt egymásra találhatnak az elszakított szívek.” Ez így igaz háborúban és békében.

Dr. Papp Vilmos

Kárpátaljai utakon

Técső, református iskola

Egy kárpátaljai magyar református – ha élete során ki sem mozdult falujából, s nő volt – 5, azaz öt országban élte le életét. Az Osztrák-Magyar Monarchiában született, Csehszlovákiában járt iskolába, Magyarországon házasodott, majd a Szovjetunió kolhozában dolgozott, s végül Ukrajnában halt meg. Férfi esetében már kisebb a „választék”. Ha nem esett el a magyar korszakban a fronton, akkor valamely távolkeleti, vagy sarkkörön túli munkatáborban, netán már a szolyvai gyűjtőállomáson pusztult el. Ha mindezt túlélte, akkor Ukrajnában temették el...

A Kárpátok és a Tisza közötti síkvidéken 108 magyar református eklézsia volt, s van újra Istennek hála. Lelkipásztoraik is osztoztak népük szenvedésében. A Szovjetunió szétbomlásakor tizennyolcan szolgáltak. Zömmel 60 éven felüliek. Ezek fele távoli kényszermunkatáborból vánszorgott haza, s állt újra gyülekezete szolgálatába. E gyülekezetek kitaróan várták haza elhurcolt lelkészeiket. Ma is rendszeresen éneklük, s hirdetik megmaradásuk titkát spontán himnuszvá vált énekükkel:

*Mindig velem, Uram, Mindig velem,
Még ha nem láthat is gyarló szemem.
Azért ez énekem: Velem van Istenem,
Velem van Istenem, mindig velem.*

(Hallelujah 139)

A kőbányai egyházközség ezért érzi kötelességének a testvéri kapcsolattartást: egymás hite által erősödünk.

Ez évben augusztus közepén Kárpátalja délkeleti részére vezetett a jószolgálati út: Técső, Rahó, Visk és Huszt volt soron. A técsői református líceum diákkotthona volt otthonunk. A négy magyar református líceum (11 osztályos iskola) legfiatalabbja a 2000-ben elkészült hatalmas técsői intézet. Gigászi küzdelem során valósult meg a merész álom, mely ma sokat ígérő való-

ság. Megkoszorúztuk a „malenki robotra” hurcolt majdnem száz técsői mártír közös síremlékét. Úgyszintén a főtéren álló Kosuth-émléket. Együtt ünnepeltük a técsőiekkel az istentiszteletet. Vasárnap délután nemcsak a Tatár-hágót kereste fel a cso-

Visk, a református templom mennyezete

port, hanem áhítatot tartott a leendő rahói református templom bezsaluzott alapjánál. Itt megérteni, hogy a hit a nem látott dolgok valósága!

A „malenki robot” során elpusztított mintegy 100 viski férfi emlékműve a templom előtt

Kárpátaljai utakon

**Huszt, református templom.
Innen hurcolta el a KGB 1958-ban Gecse Endre
lelképásztort, s kínozta halálra**

Visk példásan szép templomkertjével („valakik” példásan gondozták), Huszt hatalmas szórványgondjaival hívta fel magára a figyelmet. Ma is időszerű az egykor idelátogató hittestvér – Kölcsey Ferenc – üzenete: „Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!” – Ezt minden egyes hazai református épület falára, de legalábbis a szívekbe fel kellene írni.

P.V.

Fotó: Papp Vilmos

Üzeneteidet

Üzeneteidet
szívem falára írom,
vígasztalásaid
legyenek itthon nálam.
Reménységemet
a keresztfához kössem,
a LÉLEK legyen út
Közötted és közöttem.

Füle Lajos

Munkatervekről és a bibliaórákról

A Magyar Református Presbiteri Szövetség irányelveket fogalmazott meg a 2005. évi munkatervéhez és a presbiteri tisztújításhoz. Az utódok a Gyülekezet életében, és a bibliaórákon kapnak elhívást a missziói parancs teljesítésére (Máté 28,18-19 és Mk 16,15-16). Külön szeretettel várunk minden érdeklődő gyülekezeti tagot, presbiter-társat minden alkalomra, és akiket a Gyülekezet előreláthatólag presbiternek kíván jelölni. Hiszen: „Bölcsen viseljétek magatokat a kívülállók irányában...” (Kol 4,5-6) Aki először jön életében egy bibliaórára, gombóc van a torkában, tele van félelemmel, előítéletekkel, de nemcsak az új testvérek, hanem mindenki beleeshet ebbe. A beszélgetések nehezen indulnak, félrecsúsznak az Igétől. A bibliaórákon jusson idő közös imádkozásra, az igeszolgálat után megbeszélhetjük őszintén a hitbéli és aktuális problémáinkat – természetesen Bibliával a kezünkben. Váljanak a Presbitériumok és a bibliaórák munkaközösség mellett lelki testvéri közösséggé is. Hagyjuk beszélni az új testvéreket is, közben csendben ima! A belső feszültségeinket egyedül Isten Lelke oldja fel, vezet jó irányba, ad bizonyosságot. Az Ige meghallgatását, szívünkbe fogadását, a beszélgetés őszinte, nyílt, építő folytatását csak Ő tudja megadni, de nekünk is törekedni kell ezekre. Nagy áldás, hogy megtapasztalhatjuk: „Isten valamennyi ígérete Őbenne lett igenné és ámenné” (2Kor 1,20).

Ugyanis minden emberi összejövetelt alapvetően az különböztet meg a másfajta együttléttől, hogy: „ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az Én Nevemben, ott vagyok közöttük”.

A bibliaórák légkörének, lelkületének, tisztaságának felelős őrzésére Ő tesz minket alkalmassá, indít Lelkével mások iránt is, hogy hitelesen mondjuk az Evangéliumot.

A gyülekezeti összejövetel rendje az 1Kor 14. fejezetben

– a 20/b versben: „a gondolkodásban ellenben érettek legyetek.”

– a 26/b versben: „minden épületeseket szolgálja.”

– a 30. versben: „De ha közben az ott ülők közül egy másik kap kinyilatkoztatást, az előző hallgasson el.”

A bibliaórákon figyeljünk arra, hogy: „Sok beszédben elmaradhatatlan a vétek, aki pedig megtartóztatja ajkait, az értelmes” (Péld 10,19). Csak arról beszéljünk, ami őszinte, amiről üdvbizonyosságom van, és amire főleg a Szentlélek indít. Erre nincsen recept, szabály, de a Biblia-ismeretnek előbb be kell mennie a fejembe, hogy az Úr eszembe juttathassa. Valahogy úgy, hogy a kegyelemből kapott empátiámra a másik ember így reagáljon: Köszönöm, évtizedek óta erre vártam sóvárogva. Hiszen „aki mást is felüdít, maga is üdül”, és úgy, mint az aranyalma ezüst tányéron: olyan a helyén mondott Ige (Péld 11,25 és 25,11).

Vigyázzunk arra, hogy az újjászületésünk, megtérésünk nem automatikus. Személyesen kell kérni Őt, amíg tart a kegyelmi időm, ne halogassuk, mert elszáll vándor életem hamar. Az Úr Jézus mindenki ajtaja előtt áll (Jel 3,20), személyválogatás nélkül (Róma 2,11) bebocsátásra vár. Csak ha behívjuk Ūrnak az életünkbe, akkor valósul meg ez az Ige életünkben: „Akit nekem ad az Atya, az mind énhozzám jön, és aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el... semmiképpen ki nem vetem.” (Károli) (Ján 6,37). Amennyiben elhívattunk, és amiben, abban legyünk hűségesek. Ha már felragyogott nekünk a Krisztus, meggyökereztünk Őbenne, viharállóvá válik nemcsak a személyes, hanem a testi hitünk, és a világi hivatásunk is. Tiszta kezek felemelésére törekedjünk a közéletben, a politikában, a családi életben, az élet minden területén, mert megszabadultunk a gyűlölettől, a sovinizmustól, az Ősi ellenség, a halál, a bűn hatalmából Jézus által.

Csak így tudunk harmonikusan, organikusan beilleszkedni Isten örök, változatlan Üdvtervébe felelős emberként, mert már nem kísért a múlt.

id. Muzsnay István

presbiter,

a Bp. Déli Ter.-i Szervezet alelnöke

9. Országos konferenciánk tanításai

A konferencia résztvevői

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 9. Országos Konferenciája a családok éve keretében bibliai családi életpéldákat tanulmányozott és ennek során a következőket tanulta:

❶ *A tanulmányozás egyik fő vonala Jézus saját családjával, ill. más családok életével kapcsolatos tanítása volt.*

Jézus maga is családban élt, annak példájaként is, hogy *a család Isten áldása és nevelésszöke*. Fennáll azonban a veszély, hogy a család szerepét alá-, ill. túlbecsüljük. A család alábecsülése különösen korunkban erős, amit a felbomló, a nem házasságon alapuló „családok” egyre növekvő száma és az abortuszok magas száma is jelez. Korábban és helyenként ma is tapasztalható a családok túlbecsülése, amelynek legtorzabb formái a „klánok”, „hadak”. Jézus, amikor családjáról szól (Mt 12,46-50), a család szerepét helyére teszi, mivel arra tanít, hogy aki az Atya akaratát teljesíti, az az Ő családja. Ez azt jelenti, hogy a földi család és családfő fölött ott van a mennyei Atya, és elsősorban az Ő akaratát kell teljesítenünk.

Márta és Mária történetében is (Lk 10,36-42) Jézus arra tanít, hogy a helyes fontossági sorrendet kell megtalálni. El kell végeznünk az Isten által ránk bízott feladatokat, de nem akkor, amikor Jézust kellene hallgatnunk, csak Rá kellene figyelniünk. Erre ügyelnünk kell mind családi életünkben (háztartás, kert, építkezés, munka, foglalkozás), mind gyülekezeti és egyházi életünkben (tempomépítés, iskola, idősotthon).

Jézusnak a poklos Simon házában tett látogatása ismét a helyes sorrendre tanított (Mt 26,6-13). Ahol Jézus jelen van, ott ő a legfontosabb. Ezt ismerte fel az asszony (Mária Magdaléna), amikor mintegy ráhangolódva Jézusra, ráönti a drága kenetet, jelezve ezzel, hogy élete középpontjában a Megváltó van, másrészt ezzel évezredekre, vagyis generációk sorának ad példát. Fontos, hogy a gyermekeinknek, unokáinknak megtanítsuk a bibliai történeteket, erkölcsi szabályokat, (mint pl. a szegények segítése), de ennél fontosabb, hogy életünkkel és szavainkkal tegyünk bizonyosságot arról az örömről és boldogságról, amit a kegyelemben való élet jelent. Az előbbi jó, ha egy nemzedékre hat, de a Jézussal való boldog élet jó híre több nemzedéken át is hathat, amint erről a beszélgetések során sokan bizonyosságot tettek.

❷ *A konferencia másik vezérfonala az volt, hogy különböző családi szerepek megélését vizsgáltuk bibliai példaképeken, így a szülők, ezen belül is az anya és apa szerepét, a nagyszülők, az anyós (és említve az após) szerepét, végül egy előrehaladott korú asszony életének fontos pillanatát.*

Egy istenfélő család példáját Sámson szüleinek példáján tanulmányoztuk (Bír 13-14). Amiben például szolgál Mánoah és felesége, az az, hogy Isten-félelmük abból származott, hogy az Úr anyala megszólította őket, és ők erre a megszólításra válaszoltak. Ennek nyomán engedelmessékedtek az Úr szavának, fel- és elismerték, hogy a gyermek is az Úré. Tisztelték az Urat és tisztelték egymást. A pogány környezet ellen azonban nem tudtak tenni, így gyermekük, Sámson elszakadt az Úrtól. Az Úr azonban a Tőle eltávolodott Sámson is fel tudta használni választott népe érdeké-

ben. Végül pedig Sámson az Úrhoz fohászodik, ami azt jelenti, hogy akit az Úr kiválasztott, azt Ő még akkor sem hagyja el örökre, amikor az elhagyja Őt. Boldog bizonyosság ez számunkra, hogyha gyermekünk messze is távozik az Úrtól, Ő továbbra is szemmel tartja, de ha kell, megbünteti.

Az apa családban betöltött szerepét tanulmányozva Jairus példáját vizsgáltuk meg (Mk 5,21-22 és 5,35-45). Ezzel kapcsolatban megállapítottuk, hogy a gondokat, bajokat, problémákat csak Jézushoz menve, Jézussal együtt lehet megoldani. Azonban vannak ügyek, amelyeket az apának, vannak, amelyeket az anyának kell Jézus elé vinni és vannak, amelyeket együtt. Csak Jairus hívhatta házához Jézust, csak a felesége maradt ott otthon a haldokló gyermek mellett. Ezt egyben egyik elemként ismertük meg az apa (férfi) és az anya (nő) különbözőségének. Az apa számára hivatása, munkája az első, az anya számára a gyermek.

A férfi, a férj tölt be általában prófétai feladatot, vagyis hiteles – vagy annak kellene lennie. A férfinak előbb kell szeretnie, előbb kell szolgálnia, mert a keresztyén házasságban meg kell jelennie az üdvörténeti tanításnak: Jézus és az egyház kapcsolatának.

Külön hangsúlyt kapott, hogy a közös imádság mellett külön „belső szobája” legyen a férfinak, de persze jó, ha a nőnek is van.

Végül 5 pontban foglaltuk össze azt, hogy a férfi hogyan szeressen:

- A szeretet növekedjen mind „lefelé” (földi dolgokban), mind „felfelé” (mennyei dolgokban).
- A szeretet hordozza el a másik terhét is.
- A szeretet észreveszi azt is, ami nem látható és nem hallható.
- A szeretet nem lehet agresszív.
- A szeretet kész elfogadni a nem vér szerinti családtagot, a jövővényt.

Az anyai szerepet Anna, Sámuel édesanyja példáján tanulmányoztuk (1Sám 1,1-20). Ebből a következő fontos megállapításokat tettük: a jövő generáció olyan lesz, mint a mostani édesanyák. A helyes sorrend az anyánál is fontos: nem a gyermek az első. A nemzés-szülés révén Isten bevonja mind a férfit, mind a nőt teremtmő munkájába. A gyermeket sáfárságra kapjuk, és így arról el

Tahi, 2005. aug. 31. – szept. 3.

kell számolnunk és el kell tudni engednünk. A gyermeket meg kell tanítanunk Isten ismeretére. Az Istennek minden emberrel egyedi terve van. Az édesanyák sajátos feladata ezek felismerése és kibontakozásának elősegítése. A többgyermekes családban a nagyobb gyerekek az édesanya segítőtívé válnak. Ezért minden olyan tervet és szándékot, amely az abortuszt elősegíti, messzemenően ellenzünk.

A nagyanyai bibliai példát Eunikéről, Timóteus nagyanyjáról vettük (2Tim 1,6).

Mindenekelőtt az Isten-félelemről tanultunk, amely a képmutatás nélküli hitben, vagyis a hiteles keresztyén életben nyilvánul meg. A hiteles keresztyén élet szépségét az unokák hamarabb észreveszik nagyszüleiken, mint szüleiken, akiknek napi küzdelmeikben a gyermekek jobban látják a bukásokat is.

A hitet ugyan nem lehet sem örökölni, sem átadni, de a keresztyén nagyszülőknek számos lehetőségük van a hitre segítség érdekében tenni. Az életükkel való bizonyosságtételen túl tanítsák meg az unokáknak az Igét és irányítsák rá szemüket Isten csodálatos világára. Mindenekelőtt azonban imádkozzanak a napi földi problémákért is, de legalább ennyit a földi életen túli dolgokért is.

A nagyszülők-unokák között sajátos viszony alakul ki annak révén, hogy korban egymástól távolabb vannak.

Fontos tanulsága volt az elhangzottaknak, hogy a nagyszülők ne szóljanak bele gyermekeik családi életébe, hacsak nem segítségüket kérik. Gondjaikat, panaszait, de örömeiket is vigyék Isten elé. A felnőtt gyermekeikről, unokáikról elsősorban Istennek beszéljenek.

Az anyós (kitekintéssel az apósra) szerepét Naomi példáján tanulmányoztuk. (Ruth könyve) Itt is, mint az apa szerepe esetében is, túlkintettünk a közvetlen üzeneten és így megállapítottuk, hogy

- aki elment az Úr népétől, az visszatérhet és azt vissza kell fogadnunk. Fontos ez gyülekezeteinkben is, fogadjuk vissza és szeressük, aki elment és visszajött, hisz mindannyian tékozló fiúk vagyunk;
- a moábitákkal való házasság törvényi tiltásának áthághatósága azt tanítja, hogy Isten maga nyit kaput maga felé, mintegy példázva: „a törvény betöltése a szeretet”.

Azonban a kimondottan anyósi/apósi szerepre vonatkozó tanítás volt az, hogy akiket a gyermekem, azokat én is szeressem. Sajátos viszonyt és ebből következőleg sajátos anyósi/apósi feladatot jelent az após-meny, ill. az anyós-vő között kialakuló általában kedvező viszony.

Végül itt is nagy hangsúlyt kapott a tapintatosság, ill. a dolgokba való beleszólás lehetőség szerinti kerülése.

Anna, Fánuel lánya példáján azt tanultuk meg (Lk 2,36-38), hogy

- az Isten sokadízigen szemmel tartja a családokat és azt az ígérte – megáld ezerízigen – akkor is megtartja, ha ezen belül harmad- ill. negyedízigen ítél is;

– fontos, hogy figyeljünk az Úrra, talán egy hosszú életen át, mert akkor találkozhatunk a Messiással;

– vegyük számba Isten ajándékait és azokért a legnehezebb időkben is tudjunk hálát adni.

Mindezeket összefoglalva megállapíthatjuk, amit a csoportos beszélgetésekben elhangzottak is megerősítettek, hogy a példaképek, ill. családjuk és általában a családok nem tökéletesek, mert ilyen család nincs is. Ennek ellenére Isten munkálkodik, és ez hol bűvópataként szinte láthatatlan számunkra, de azután újra a felszínre tör és szeretete eláraszthat több nemzedéket és egy kiterjedt családot is. Ezért, bár látszólag sok okunk lehet, sőt van családukra panaszkodni, állapotán szomorkodni, vigasztaljon meg minket az, hogy az Úr ezerízigen figyel családukat és végül, amit Ő eltervezett, azt ellenünk, vagy családuknak tagjai ellenére, de végül is áldásunkra – még ha időnként ítéletek útján is –, véghez viszi.

A hozzászólások, beszélgetések során nyilvánvalóvá vált, hogy a férfi, ill. nő szerepre való felkészítés szükséges. Erre már iskoláinkban is szükség van, de erre szolgálhatnak a férfi, ill. női bibliórák is.

3 Örömmel hallottuk esténként a *tanítást az „élettel fizetett adósságról” (2Kir 1,7)*. Az Igéből feltáruló csonka család életéből a következőket tanultuk:

Mindnyájunk életében (házában, családjában) ott van a Hitelező (a Sátán), aki kedvezőnek tűnő kölcsönöket kínál, pénzt, hatalmat, hogy azután a legrosszabbkor és uzsorakamatostul visszakövetelje azt. Így lesznek rabszolgákká gyermekeink és mi magunk.

A történetben Elizeus azt kérde a prófétaözvegytől: „mi van a házádban?” Végig kellett gondolnunk, mi is van házunkban, lakásunkban, családuknak tisztátalan, bűnös dolog. Azonban mindennek megvallása után Elizeus azt mondta az özvegynek: „Menj!” Minket is misszióba küld az Isten, ha letettük bűneinket.

Végül a Hitelezőnek fizetnünk kell teljes és örök életünkkel, ill. halálunkkal. Azonban van, aki a Hitelezőt kifizette saját életével: Jézus Krisztus.

A résztvevők egy csoportja

Konferenciánk tanításai

4 *A konferencia résztvevői hálát adnak Istennek a gazdag tanításokért, az imaközösségek áldásaiért, a testvéri légkörért.* Megköszönik azoknak, akik a konferencia programját előkészítették, és lebonyolításában közreműködtek, így mindenképp Mikó László missziói titkárnak és Váczai Gábor titkárnak.

Megköszönik mindazok szolgálatát, akik Igével, előadással, énekkel, szavalattal, hozzászólásukkal az Isten Szentlelkére figyelve élettel töltötték fel a konferencia programjának vázát. Megköszönik a Sión Hegye konferenciatelep vezetőjének és munkatársainak munkáját, akik szinte paradicsomi szépségű kertet teremtettek a konferencia számára, gondoskodtak pihenésünkről és étkezésünkről.

Mindenekfelett azonban valljuk: SOLI DEO GLORIA! Egyedül Istené a dicsőség!

Tahi, 2005. szeptember 3.

Dr. Judák Endre hozzászólása

Mit jelent ma presbiternek lenni?

– *Hogyan kerültél kapcsolatba református gyülekezettel?*

Református vallású családba születtem. Szüleim nem voltak hívők, de soha nem tiltották azt, hogy templomba és bibliórákra járjak, ahová én mindig nagyon szívesen mentem. Gyermekkoromra esett a háború utáni nagy ébredési idő, amely az én életemben sem múlt el minden nyom nélkül. Alcsúton, a Mária-völgyben én is tanúja voltam a csodálatos megtéréseknek, bizonyágtételeknek, amiket akkor még nem értettem meg igazán.

Rendszeresen jártam templomba, eljártam az ifjúsági bibliórákra, amelyeken egész életemre szóló indíttatást kaptam. Ott ismertem meg azt a leányt is, aki később a feleségem lett és akivel immáron 40 éve élek boldog házasságban.

Egyre inkább tudatosult bennem, hogy csak Jézussal, az Ő vezetésével érdemes járni földi vándorutamat. Isten kegyelméből, a Szentlélek erejével jutottam el oda, hogy elfogadtam Jézus Krisztus érettem is hozott váltságáldozatát, szívemet átadtam Neki és azóta Vele járok, Neki szolgállok.

– *Hogyan lettél gyülekezeted presbitere?*

A presbiteri tisztségre történt megválasztásomat (1971) megtiszteltetésnek és kiváltságnak vettem. Hogy ma mit jelent számomra a presbiteri tisztség, azt két szóval foglalhatom össze: felelősség és hálaadás.

– *Mit bízott rád Isten, mint presbiterre, gyülekezeti szolgálatban?*

Presbiterré történt megválasztásom után, mint középkorú és „írásstudó” presbiter, hamarosan én lettem a presbitérium jegyzője, amely tisztséget mind a mai napig közmegelegedésre ellátom. 2000-től missziói gondnok vagyok. 1994 óta tagja vagyok a Presbiteri Szövetségnek. A területi szervezetek megalakulása után a vértessaljai területi szervezet második elnöke vagyok. A területi elnökség tagjaival presbitérium-látogatási szolgálatot végeztünk

az egyházmegyében. Egyházközségemben gyülekezetlátogatási szolgálatot végeztem, amikor presbitertársaimmal a kerek születésnapjukat ünneplő egyháztagejainkat köszöntöttük az egyház és a lelkipásztor nevében.

Én szervezem és vezetem a presbiteri imaalkalmakat egyházközségemben. Felkérésre személyes bizonyágtétellel, igehirdetéssel is szolgállok.

– *Hogyan éled meg a közösséget presbitertársaidal?*

Presbitertársaimmal a kapcsolatomban megfelelő, tapasztalom, hogy tisztelnék és szeretnek, már csak azért is, mert a szolgálati évek számát tekintve a jelenlegi testületben én szolgállok a legrégebben. Kölcsonosan segítjük egymást presbitertársaimmal a szolgálatban és a magánéletben. Imádságban hordozzuk egymás örömeit és gondjait.

– *A gyülekezetépítésben a lelkipásztorral hogyan végzed a szolgálatod?*

Gyülekezetem mindenkor lelkipásztorának erőmhöz és hozzáértésemhez mérten igyekszem segíteni. Isten kegyelméből helyettesítő szolgálattal is tudok segíteni gyülekezeti vagy házi bibliórán. Mindig jó volt a kapcsolatomban lelkészeinkkel és Istennek legyen hála, jó jelenleg is. Imában hordozom szolgálatukat.

– *„Szolgálatodat teljesen betöltsd!” – szól az Ige a presbiteri szolgálatról is. Hogyan értékeled a magad szolgálatát?*

Szolgálatunkat teljesen betölteni nem lehet. A szolgálat végzése közben döbben rá az ember leggyakrabban, hogy mennyi hiányossága van. De úgy gondolom, hogy nem egy embernek kell minden adódó munkát felvállalni és végezni, azért van a presbiteri közösség, hogy munkamegosztás legyen. Én naponta kérem az Urat, hogy Ő mutassa meg, mit kell cselekednem. Hiányosságaim nekem is vannak, nem is kevés. A legzavaróbbak talán, hogy nincs szervezőképességem, nincs elég lelkesedés, tenni akarás bennem, hamar úrrá lesz rajtam a megkeseredés. De ha mindazt teljesítettem volna is, amit el kellene végezni: haszontalan szolga vagyok, azt tettem csupán, ami kötelességem volt!

(Kovács Béla, a Bicskei Ref. Egyházközség presbitere. 1938-ban született, nős, egy lány gyermeke és egy lány unokája van.)

M.-L.

Presbiteri nap Mezőkövesden

A meghívókat elküldtük az Egervölgyi Egyházmegye gyülekezetei részére a 2005. júl. 17-én megtartandó presbiteri napra Mezőkeresztesre. A program 15 órakor kezdődött Hajdú Ferenc főjegyző, helybéli lelképásztor igehirdetésével, a tékozló fiú története alapján. Hangsúlyozta, hogy lényeges dolog jól megosztani, amink van.

Az igehirdetés után Magyar Balázs elnök köszöntötte az egybegyűlteket, majd beszámolt a Szövetségünk által rendezett nemzetközi konferencián hallottakról. Következő napirendként felolvasta D. Szabó Dániel, Szövetségünk elnökének szeretetteljes köszöntését és áldáskívánását együttlétünkre.

Ezt követően ifj. Szabó Kálmán és felesége, Király Csaba és felesége gitár kíséretével két lelki énekkel tette színesebbé együttlétünket. Majd meghívott előadónk, Nagy Lászlónak, a Noszvajon lévő „Elengetés Háza” vezetőjének színvonalas előadását hallgattuk meg Szenvedélybetegségek – Keresztyén válaszok címmel. A családi élet megromlása nagy szerepet játszik a szenvedélybetegség kialakulásában. Vanak helyek, ahol tudnak segíteni a visszatalálásban az atyai házhoz. Egy férfitestvérünk arról tett bizonyosságot, hogyan szabadította meg az Úr a dohányzás káros szenvedélyétől. A templomi együttlét id. Szabó Kálmán titkár záró imájával és énekléssel ért véget.

A sok tömény lelki eledel után a gyülekezeti teremben és udvarán gazdagon megterített asztalok várták a vendégeket. Isten áldja meg fáradozásukat gazdagon!

Testvéri szeretettel
Szabó Kálmán
Mónosbél

NYITOTT SZEMMEL

Féloldalas hit

„Te hiszed, hogy egy az Isten. Jól teszed. Az ördögök is hiszik, és rettegnek.” (Jakab 2,19)

Jakab számára evidens valóság, hogy van egyetlen, mindenható Isten, s vannak vele szemben álló sötét, gonosz lelkek (démonok, azaz bukott angyalok; lásd 2Pét 2,4). Nehéz lenne felsorolni az összes bibliai Igét, mely ezen kívül róluk szól. Ezért érthetetlen számomra, hogy vannak reformátusok, akik ismerik a Szentírást, mondják is, hogy hisznek igazában – mégis kétségbe vonják a veszedelmes ellenség (sátán = ellenség) pusztá létezését is.

Egyértelmű az Ige tanítása: „... a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem... a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen...” (Ef 6,12) Krisztus megváltottaiként állandóan harcban állunk. Felteszek egy kérdést: milyen sikerre számíthat az a hadviselő fél, aki nem hiszi el, hogy az ellenség gépesített hadosztályai közelednek légi támogatással kombinálva – hanem úgy gondolja, hogy csak az a néhány száz gyalogosból álló előőrs az egész ellenséges erő, amelyet maga előtt lát...?

Keresztyéneként hisszük, hogy az idők teljességében Isten Fia azért jött el, hogy bennünket megváltson. De hát miért kellene minket megváltani, ha nem volnánk egy „Gonosz Hatalmasság” uralma alatt? Abban a helyzetben elég lenne az emberiséget felvilágosítani, kitanítani afelől, hogy saját sorsa fordulna jobbra, ha Isten akarata szerint élne... Ugyan miért nem jött rá az emberiség évezredek tapasztalatai alapján sem, hogy nem érdemes egymást gyötörni, egymást öldösni, a természetet tönkretenni, hiszen magának okozza a kárt...?!

Jézus Krisztus felvilágított bennünket ennek okáról is. Ő a Sátánt „látta villámként lehullani az Égből” (vagyis Isten mennyi birodalmából kivettetni), de továbbra is a földi (anyagi) „Világ Fejedelme”, akinek csak Ő (Jézus) fölött nincs hatalma!

Ez a „Fejedelem” nem nyíltan uralkodik, rejtekből gyakorolja hatalmát... Az a fontos neki, hogy az ember az Isten ellen lázadjon – nem kell tudnia, hogy ilyenkor az Ő akaratát hajtja végre... Létezésének, romboló munkájának álcázását elősegíti, hogy korábbi századokban mesefigurát (krampusz!) csináltak belőle, s az ilyenekben a mai kor embere már indokoltan nem hisz. Létezésének, hatalmának tagadása azonban óriási hasznot hoz neki! A kételkedő, bizonytalan hitű emberek sokaságát tudja Isten ellen fordítani!... Hogy hogyan? Hát úgy, hogy a világ (őmiatta) tele van mindenféle bajjal: háborúkkal, katasztrófákkal, éhínségekkel, népiirtásokkal stb., stb. „Miért tűri ezt az Isten? Miért enged meg minden rémtettet?” – lázong sok félrevezetett ember a Sátán nagy örömeire! Sikertől elérnie, hogy világunk egyre szaporodó bajait ne neki, hanem Istennek tulajdonítsák! Elérte azt, amit a Jelenések Könyvében olvasunk: „Káromolták az Isten nevét, akinek hatalma van a csapásokon, de nem tértek meg” (Jel 16,9).

Kövespataki László

„A jó fa jó gyümölcsöt terem”

„A jó fa jó gyümölcsöt terem” –
mondja Jézus Krisztus.
Hogy lehetek én is ilyen fa?

Sok millió fa között
nincs két hasonló.
Mindenki egyedülálló a maga nemében.
Én én vagyok.

Ahhoz, hogy a fa éljen, szüksége van
vízre, fényre és levegőre.

Hogy nyerem meg azt az életet,
amelyet Jézus Krisztus ad?

A fa kezdetben kicsi,
de az a célja, hogy növekedjék.
A Jézus Krisztusban való élet is ilyen:
növekedni tud.

Az, hogy én Jézus Krisztus tulajdona
vagyok,
boldoggá tesz engem és életkedvet ad.

Szeretet Sárospatakról – köszönet érte

A Békésszentandrás Nyugdíjasok Szociális és Kulturális Közhasznú Egyesülete augusztus 14-én (vasárnap) három napos kirándulásáról Sátoraljaújhelyről hazafelé tartott (a kezdőpont a Kassai Szent Erzsébet székesegyház volt), amikor a kollégium megtekintése után a végardói tengerszemhez mentünk volna (nagyszülők, unokák, mozgáskorlátozottak), de megtudtuk, hogy igen nehéz terepen és sokat kell gyalogolni.

Javasoltam, hogy helyette nézzük meg a református templomot. A csoport örömmel fogadta a javaslatomat, hiszen a műveltségünk alapja, hogy minden szépre fogékonnyak legyünk, s ehhez hozzátartozik az egyházi értékek ismerete is.

Ez az egész úgy történt, mint egy isteni sugallat, s mindenki örömmel fogadta. Valóban a jó Isten megjutalmazott bennünket, amiért szinte örömmel vette mindenki a templomlátogatást! Valóban csoda történt velünk. A gyönyörű díszbe öltözött temp-

lom, a szeretetteljes fogadtatás felért egy csodával.

A templom galériáján *id. Virágh Sándor* nagytiszteletű úr kézműves kiállítását csodáltuk meg. Szébbnél szebb famunkákat, faragványokat láttunk – valóban nagy tehetséggel áldotta meg az Úr! Amíg gyönyörködtünk a templomban és a kiállításban, a legszívélyesebb invitálásban volt részünk szeretetvendégségre. A templomkertben mindenki olyan szeretettel fogadott bennünket, mintha mi is a gyülekezet tagjai lennénk. Királyi szakács főzte gulyásleves és finom sütemények kerültek az asztalra: ételt, italt adott az Úr mindannyiunknak, hála és dicsőség érte! Hálás köszönetünket adományokkal igyekeztünk viszonzni, de mivel úgy éreztük mind a 40-en, hogy ezt a nemes cselekedetet illik nyilvánosan is megköszönni (ott természetes, hogy megköszöntük), ezért fogtam tollat – a köszönet és a hála szava miatt!

Itt megvalósult az a szép idézet, ami egyesületünk őszi programjának a mottója: „...Isten az embert nem uralni szánta, Ember az embernek legyen méltó társa, Ha nem tudsz már mást, csak önmagadat adni, Oszd széjjel szívedet, és érdemes volt élni.”

(László Mária)

Ezzel a kis írással szeretném a kiránduló csoport köszönetét tolmácsolni a gyülekezet minden tagjának. Ez a sárospataki öröm és boldogság csodálatos emlékként marad meg bennünk.

A hálás kiránduló csoport nevében a gyülekezet minden tagjának kívánok Istentől áldott, békés, boldog, nyugodt, egészséggel teli éveket.

Tisztelettel:

Demcsák Andrásné
egy. elnök

Egyházszerkezeti portál

Magyarországon katolikus és/vagy protestáns egyházszerkezeti munka kevés alkalommal jelent meg. Alig ismert hazánkban, hogy az egyház működése szerkezeti és vezetéstudományi szempontból is megközelíthető. E szaktudományok egyre inkább arra készítetik a keresztyén vezetőket, hogy használják föl egyházuk érdekében. Az Egyesült Államokban, Kanadában és Angliában, de Európában például a német nyelvterületen komoly diszciplínává fejlődött ez a szakterület. Az említett országokban az egyház vezetői egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a szerkezetfejlesztési tapasztalatokra, egyre több keresztyén szerkezetfejlesztési szakirodalom kerül napvilágra.

Öröndetes, hogy Magyarországon több protestáns egyház kiadója (társasága) számos könyvet, tanulmányt fordít le és ad ki magyar nyelven az egyházszerkezet témakörében. E könyvek többsége két igen lényeges területet érint: a vezetési ismereteket és a gyülekezetépítést.

A fentieket ismerve, évek óta foglalkoztatott bennünket annak gondolata, hogy létre kellene hozni egy webhelyet. Kiindulási pontunk az lett, hogy protestáns, elsősorban református egyházszerkezeti és egyházvezetési anyagokat tematikus rendbe összegyűjtő, dinamikus portált hívjunk létre. Webszerverünkön olyan adatbázis állítottunk szolgálatba, amely állandó frissítés alatt áll, így a látogatók mindig a legújabb munkákról is értesülhetnek.

Egyházszerkezeti portálunk három alappilléren nyugszik: tanulmányok, előadások, könyvismertetések és kutatások közlésén. Webhelyünk struktúráját úgy alakítottuk ki, hogy minden könnyedén megtalálható legyen. Ebben nagy segítség lehet a témakörök ismerete: bibliai alapok, egyházismeret, egyházszerkezet, egyháztörténet, egyházvezetés, gyülekezetépítés, kommunikációelmélet, szerkezetfejlesztés, vezetéstudomány és egyéb. A dokumentumokat PDF formátumban tesszük közzé, melyhez a fájlformátumot kezelő Acrobat Reader program webszerverünkről letölthető.

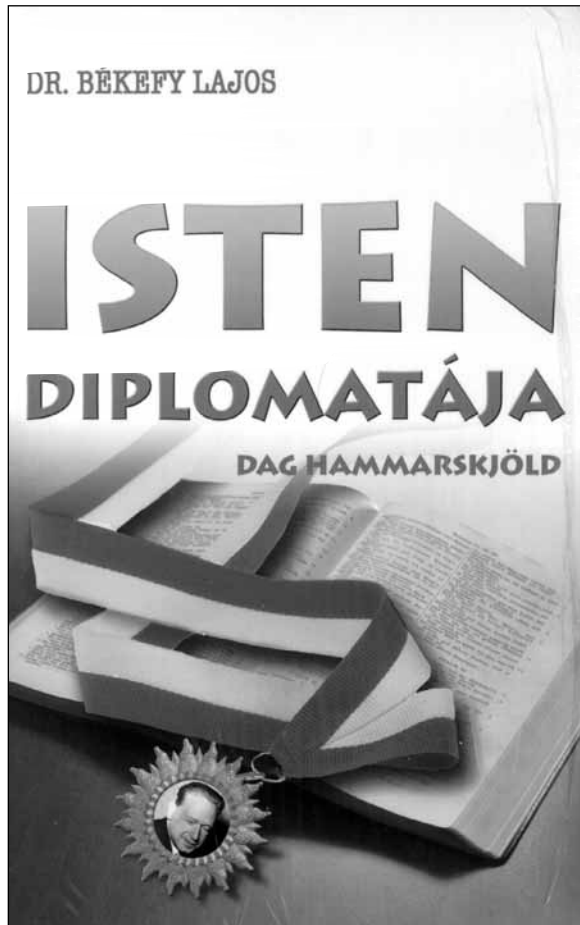
A portál szerkesztőinek célja egyrészt, hogy minél teljesebb bemutatását kínálják az egyházszerkezeti kommunikáció és vezetéstudomány témakörében született munkáknak (könyvek, tanulmányok, folyóiratok, kutatási beszámolók), másrészt kutatásokat kezdeményezzen és végezzen a már ismertetett témakörökben. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot arra, hogy más kiadóktól származó, az egyházszerkezet témakörébe tartozó munka bemutatására is törekedjen.

Az egyházszerkezeti portált *dr. Szabó Zoltán József* és *dr. Veres Sándor* szerkesztik fáradtságos munkával, de szakmai tudásuk legjavát adva. Bízunk benne, hogy célunk elérése érdekében Önöktől is kapunk segítséget, és sikerül egyre többeket célunk megvalósítása mellé állítani.

Miért ajánljuk portálunkat? Mert egy helyen megtalálhatnak minden irodalmat az egyháztörténet, az egyházsociológia, a szerkezeti kommunikáció és a vezetéstudomány témakörében,

- sikeres regisztrációja esetén közvetlenül a szerkesztőség hívja fel figyelmét az új munkák közzétételére,
- fórumunk segítségével csupán e-mail címe megadásával hozhat létre új témákat és/vagy szólhat hozzá a már meglévőkhöz,
- látogatóink is ajánlnak irodalmat,
- feliratkozhatnak levelezőlistánkra, és így könnyedén küldhetnek e-maileket másoknak,
- adatbázisunk használatával könnyen és gyorsan rendezheti a már meglévő anyagot, készíthet irodalom jegyzéket.

A www.egyhazszerkezet.hu (e-mail: szerkesztoseg@egyhazszerkezet.hu) portál 2004. október 1-jétől várja az egyházszerkezet iránt érdeklődőket. 2004. év végéig közel ezren keresték föl portálunkat, és félszázan regisztráltatták magukat. Bízunk benne, hogy hamarosan Önt is regisztráltjaink és segítőkink között köszönhetjük.

Végre magyarul is

A zoltáros Hammarskjöldről

Nem elég naponta Isten elé állni. Az a döntő kérdés, hogy vajon kizárólag Isten előtt szeretnénk-e megállni?

Ki volt az a férfi, aki 56 évesen, diplomáciai szolgálata zenitjén, az ENSZ főtitkáráként tragikus repülőgép-szerencsétlenség következtében fejezte be földi életét? Akinek halála után előkerült titkos lelki naplója meglepte az akkori egész világot? Ebből kiderült, hogy élt egy másik Dag Hammarskjöld is, aki Jézus Krisztus világ-megváltó művébe illeszkedve, esténként Urával beszélgetett, a Biblia és a lelki irodalom nagyjai napi olvasmányai voltak. Aki minden fontos döntés előtt, ami népek sorsát befolyásolta a gyűlölet akkori világában, a Békesség Fejedelmével tanácskozta meg terveit. És közben szárnyaló imákban és mélyeséges gondolatokban fogalmazta meg földi küldetésének lényegét. Lelki naplója, az Útjelző valamennyi világnyelven lelki sikerkönyvvé vált, nálunk pedig életét, naplóját is alig ismerik. Miért? Erről is szól ez a könyv.

Sem Keletnek, sem Nyugatnak nem volt szolgája, hanem az élő Istené. Mély hite igen nagy mértékben járult hozzá főtitkári tevékenysége rendkívüli hatékonyságához – olvasható a New York Timesban megjelent méltatásban.

Vitathatatlan, hogy Ábrahám Lincoln óta nem volt ilyen jelentős személyisége a politikának – írta róla egy skót történész.

Az Útjelző a lelki irodalom legfényesebb gyöngyszemei közé tartozik – nyilatkozta egyik német életrajzírója.

Ha nehéz döntés előtt állok, mindig megkérdem magamban: mit tenne helyemben Dag Hammarskjöld? – mondta Kofi Annan, az ENSZ mai főtitkára.

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZAGOS REFORMATUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Helykirodalmi: Budapest, VII., Vilma királyné-út 1. Telefon: 132-862. Kiadástípus: Hármas-úti St. Megjelenik évente ötször.	Főszerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ. Felelős szerkesztő: SZABÓ IMRE	Pályaszerkesztő: Főmunkatárs: DR. CSIKESZSANDOR	A Magyar Presbiter az Országos Reformátusok és Örsz. tagjaitól kerül ki. Kérjük a presbitériumból, hogy ne a lap díját, amely évi 1 Ft, mulasztással bírdák be. Akiknek segítségre van szükségük a lapunkkal kapcsolatban, forduljanak hozzájuk.
---	--	---	--

Miről írt lapelődünk 70 évvel ezelőtt?

(Szemelvények a „Magyar Presbiter” 1935. évi október havi számából.)

Lapelődünknek ez a száma a Reformáció ünnepére való emlékezés jegyében készült.

Szabó Imre esperes írásának címe: „Reformáció ünnepén”. Főbb mondanivalóját, gondolatait az alábbiakban foglalhatjuk össze:

Az ünnep felé közelegve mindnyájunknak fel kell tennünk a kérdést mind egyénileg, mind pedig közösségi szinten: „...Szeretem-e igazán” Isten Igéje és Szent Lelke által „megtisztított egyházamat”: a Magyar Református Egyházat?

Szeretem-e azt a lelki nagy családot, amelyben ma „sok baj van”, ahol sok az egyenlenség, a civódás és az ellenségeskedés, az egymástól való elhidegülés... Sokszor tapasztaljuk ezt gyülekezeteinkben, de a testvéreink presbitéri közösségeiben is! A kérdés és az arra adott válasz akkor válik igazán drámaivá, ha így módosítjuk azt: „...Szereted-e Édesanyádat?”

Hitbeli és lelki értelemben vett „kapcsolatom” Református Egyházzal ugyanis csak az Édesanya és Gyermeke közötti kapcsolathoz hasonlítható. Ez a kettős viszony „sokkal mélyebben gyökerezik bennem, mint magam is gondoltam.”

Édesanyám, szüleim tanítottak az Ő ismeretére, szeretetére. Ők is szerették, Ők is Református Egyházunkban jutottak hitre, ismerték meg az Úr Igéjét, magát: a Szentháromság-Istent.

Ezért is helyeztek engem az Ő oltalma és vezetése alá, amikor a szent

kereszttségben részesültem. Szeretem Református Egyházamat Gyülekezetemért, Isten Házáért: templomáért, ahová beléphetek és járhatok.

Szerethetem Őt zoltáriaiért, iskoláiért, imádságaiért... Az Ige tiszta hirdetéséért, lelkipásztoraiért... és az elnyert, nekem ajándékozott hitért.

Szeretem Őt egyszerűségéért és szegénységéért is. Nemzeti történelmünkben is ismert üldözött és meggyötört sorsáért...

Szerethetem Őt ősi evangéliumi hitünk hőseiért, hitvallóiért, vértanúiért, tudósaiért, pártfogóiért.

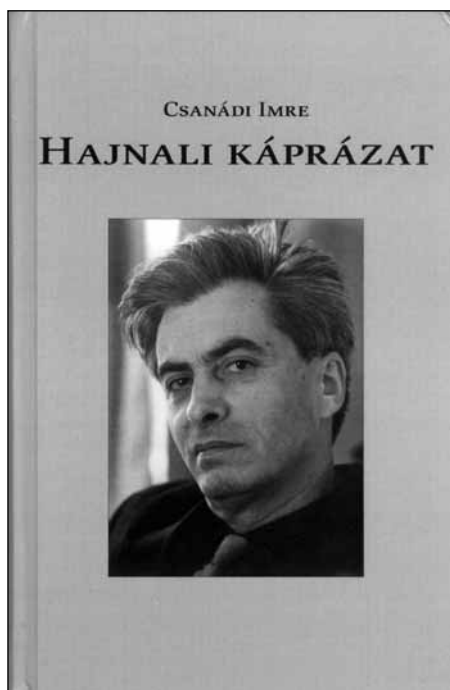
Szerethetem Őt, és hálát adok az Úrnak, mert látom és megtanultam: nemzeti létünk, valamint az Ige és a Lélek által megtisztított Egyházunk sorsa úgy összefonódott, hogy védelmezőjévé lehetett Drága Hazánk-nak, nemzeti szabadságunknak, hitünknek.

Szerethetem Őt azért is, mert az Istenhez vezető utakat megnyitotta, egyúttal pedig megtisztította a hamis, a babonás és bálványimádó elemektől. Mindenekfelett pedig a Bibliát... Isten Igéjét uralmába visszaállította.

Szeretetem mégis hiányos, hamis és vak marad, amíg az Egyház Urát: Jézus Krisztust meg nem találtam, és át nem öleltem hitem karjaival. Vagyis: Igaz egyházszeretetre csak úgy juthatok, ha nem az én egyházamat, hanem az Úr Krisztus Egyházát szeretem. Hiszen Jézus szeretete nélkül csak a külsőségeket szeretem. Az Ő szeretete és ismerete, az Előtte történő meghódolás és bűnbánat nélkül nem találhatom meg a bűnbocsánatot, az üdvösséget, a mennyet. Hiszen nem is azt..., nem Őt kerestem és hívtam!

Ezért tehát Egyházunk szeretete valójában és igazában csak egy lehet: a Krisztus szerelmétől, az Ő szeretete által a mi szívünkben támadt viszonyszeretet, amely az emberi lélek, értelem, akarat és érzélem legmélyebb, legkínzóbb és legédesebb érzelmé, szenvedélye. Ez a szeretet éljen Krisztus választottainak: Presbiter Testvéreink szívében is, amikor ma szolgálnak Jézus Krisztus Magyar Református Egyházában, határainkon belül és kívül.

Pintér Mihály

Csanádi Imre:

Hajnali káprázat

Éppen negyven éve, 1965-ben írta Csanádi Imre: „Egy hajdani templomra” c. költeményét. Ha csupán csak ezt az egyetlen egyet tette is volna le a nemzet asztalára, a Múzsza máris beírta volna őt „Aranykönyvébe”. Ámde a költő gazdag életművéből ez csak „pars pro toto” kiragadott példa: mutatóban. Rajta kívül több kiadás után az idén, 2005-ben napvilágot látott Hajnali káprázat c. kötete – valamint az előző gyűjtemények is – száz számra sorjáztatják a remekebbnél remekebb versbéli alkotásokat. E mostani kiadás 1936-tól 1988-ig szóló válogatás. Igen, Csanádi Imre már 16-18 évesen megmutatta „oroszlán körmeit”. Bizony: igényes verskultúrája, az öregek, szegények, kiszolgáltatottak mellett való elkötelezettsége és áhítatos ráfeledkezése a természet hétköznapi csodáira, ifjonti idejében is sajátja volt. A Bolyai-kollégium diákjaként a műfordítás világába is betért egy időre. Önéletrajzi költő. Szülőföldjének, Zámolynak mennyi gyermekkori képe, emléke, majd a hadi esztendőiben katona kora, azután hadifogságának szívszorító élményei rendre-sorra versekbe rendeződnek. Az ötvenes évek villanófényeiben megörökített idillek, balladák, rapszódiai, riportszerű lírai közlések, keserű fohászok. Ahány vers, annyi énekké szépült jajszó. Irodalmi do-

A presbiter könyvespolcára

hogásaiban ars poétikája örök értékek szerint hitelesített mérlegére állítja e korszak figuráit, köpönyegforgatóit, haszonélvezőit. „Verses állatvilága” nemcsak a gyermekeknek szóló megkapó sorozat, de a felnőttek is gyönyörűséget találnak benne. Az 1960-as években, a „Csillagforgó” ciklusban, szemlélete túlterjed földi látókörünkön, kozmikus távlatúvá nő. Költőnk életének utolsó korszakából valók azok a számadások, amelyeket „írott képek” c. ciklusában tett közkinccsé. Ez alkalommal képek, szobrok, műalkotások, kiváló nagymesterek remekei ihlették meg.

Elemző versei időmértékes és ütemhangsúlyos formában lüktető vallomások, „szívhangok”.

Csanádi Imre „poéta doctus”, ihletének áhítatának felsőfokon képzett tolmácsa. Az Új Tükör c. irodalmi és művészeti hetilap szerkesztése, valamint A magyar valóság versei c. antológiája (1475–1945), és Röpülj, páva, röpjölj c. (Vargyas Lajossal közösen válogatott) népdal- és balladagyűjteménye mindahány, amolyan „ujjgyakorlat” volt sajátos költeményeinek megszólaltatásához.

Egy időben ő volt a Rádióban „a hét költője”. Ám aki verseit hallja, olvassa, meggyőződhet róla: Csanádi Imre az évszázad költője is volt!

Megjelentette a Hét Krajcár Kiadó. A könyv ára: 1980 Ft

* * *

Kováts J. István:

Egy élet prédikációja

Pedagógus volt a javából. Ha „pragmatikus” rátermettsége mellett elmés szellemiségét, tudós mivoltát is hangsúlyoznánk, tréfásan: nemcsak neve elé, de neve után is írhatnók nem egy doktorátusát.

Életem egyik, Istentől kapott ajándékának tartom, hogy tanítványa lehettem. Megsodálhattam színes, lebilincselő előadásait, átdelejezett bennünket katonás fegyelmet, rendet és szorgalmat sugárzó akaratereje. Az igazság megalkuvás nélküli szolgálatára nemcsak buzdított, de példát is mutatott.

Ha figyelmembe ajánlanak és szabad véleményezésre kezembe adnak egy írásművet – pro domo – a következő módszert alkalmazom:

Amikor figyelemre méltó részhez érek, (grafit ceruzával, hogy kiradírozható legyen) oldalvást egy vonást húzok.

– Ez a jelzés, ha különösen jónak találok a további mondanivalót: felkiáltó jellel válik.

– Amennyiben nagyon is megjegyzendőnek látom a tartalmat, aláhúzigálom a sorokat.

– Ha azonban annyira megsokasodnak az idézni érdemes adatok és mondatok, hogy immáron fárasztó és időigényes lenne a kijegyzetelés, inkább megveszem az írásművet, a könyvet.

– Úgy ám! Aztán vigyázok rá, hogy el ne lopja tőlem valaki. A becses szellemi alkotás nagy érték.

Az Egy élet prédikációja ilyen olvasni való kincs! Hívó, tudós ember vallomása ez világlátásáról, életének megannyi színes eseményéről. Az adattára forrásértékű! Magnetofon felvétel helyett bámulatos bravúrral készített gyorsírás jegyzeteiből gazdálkodik. Bár nemes komolysággal szóló biznyságtétele az Üdvtörténet írott Okmányára – a Bibliára – fundálódik, nem hiányzik elbeszéléseiből a szívderítő humor sem. Szerzőnk több nyelven beszélt, tolmácskodott, mind ez nem ártott veretes magyar stílusának. Keresetlen természetességgel az oldott társalgási beszéd kötetlenségével szól.

Dr. Kováts J. István népben, nemzetben, közegyházban gondolkozott. A személyes, egyéni szempontokat mindig alárendelte a közjó kívánalmának. Ő nem tartozott egyetlen szűk érdekcsoporthoz sem. Ebből bizony ütközései adódtak kisebb és nagyobb „hatalmasságokkal”. Ezek megpróbálták őt életében elhallgattatni, halála után pedig elhallgatni. Ámde neve, életműve: mag. Ha eltemetik: kikel, szárba szökken, virágba borul és gyümölcsöt hoz. – A Lélek gyümölcseit termi sokak javára. Aki kezébe veszi és olvassa ezt a nagyszerű könyvet, tanúskodhat róla!

Hegyi-Füstös István

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Július

30. a Zsinat missziói osztálya rendezésében megtartott gyülekezeti munkás konferencián *dr. Judák Endre* és az ügyvezető elnök is részt vett.

Augusztus

- 12-13. Pápán, a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának és a Magyar Reformátusok Világszövetsége közgyűlésének ülésén Szövetségünk elnöke vett részt.
- 31.–szeptember 3. között Tahiban volt a 9. Országos Konferencia, amelyen lapunk más helyén számolunk be.

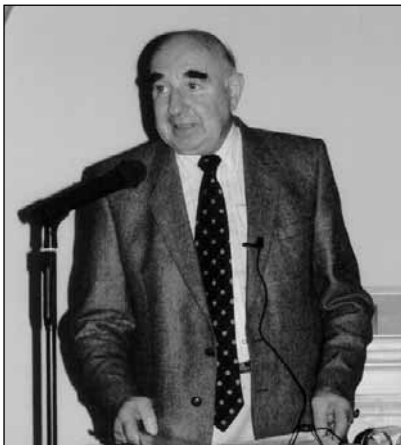
Szeptember

2. a partiumi Krasznán volt a Királyhágomelléki Református Egyházkerület

Presbiteri Szövetségének konferenciája, amelyen a Szövetség elnöke is részt vett.

13. délután az ügyvezető elnök részt vett a Református Kulturális Közéleti Központ kuratóriumi ülésén egy jövőbeli előadássorozat megbeszélése tárgyában.
10. Nagyváradon volt presbiteri konferencia, amelyen *dr. Judák Endre* szolgált.
24. Bogyiszlón volt presbiteri konferencia, amelyen *dr. Judák Endre* szolgált.
22. megbeszélés volt a Sárospataki Református Teológiai Akadémián a presbiteri képzéssel kapcsolatban, amelyen az elnök, a tiszteletbeli elnök és *dr. Judák Endre* vett részt Szövetségünk részéről.

Személyi hírek

Szeretettel köszöntjük *Mikó László* missziói titkár testvérünket 75. születése napja alkalmából. Megköszönjük Istennek szolgálatait és áldást kérünk további életére és szolgálataira.

Október 31-én

Napom felett írás lebeg:
„Reformari semper debet.”*
URAM, akit szeretsz, beteg.
Reformáld meg – a lelkemet!

Füle Lajos

* Mindig reformálni kell

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Dr. Papp Vilmos, Dr. Cseh Lajos, Kövespataki László, Mikó László, Mucsi András, Pintér Mihály, dr. Viczán Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: presbiteri.szov@freemail.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 1000 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2500 Ft, Európába 20 EUR, a tengerentúl más országába 30 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota.* Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza!

Szövetségünk honlapjának címe:

<http://presbiter.parokia.hu>

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 220 Ft

1 PERC ISTENNEK IGE NEKED GONDOLAT ALKALMAKRA

OKTÓBER

23. *Az összetörettetésben tanulunk meg (újra) felfele tekinteni!* – Zsoltárok 34,6.19.
30. Amit a Biblia jelent számodra, azt jelenti Isten is. Minél inkább szereted a Bibliát, annál inkább szereted és tiszteleted Uradat, Istenedet. – János 14,23-24.
31. *A hit és az imádság a két kulcs a Szentíráshoz!* – Zsoltárok 119,17-18.

NOVEMBER

1. Nem az Isten előli menekülés, hanem a Hozzá menekülés a legnagyobb segítség az életben! – Zsoltárok 91,9.
6. *Szakíts magadnak időt arra, hogy reggel imádkozzál, ez az egész napi rohanással szemben védelmet nyújt!* – Zsoltárok 5,4.9.
13. Soha ne feledd: Nem a felhők hozzák létre a szívérványt, hanem a napsugarak, melyek áthatolnak a felhőkön! – Zsoltárok 84,12.
20. *Ne félj a nehéz utaktól, ezek lehetnek a legnagyobb áldások forrásai!* – Zsoltárok 23,4-6.
27. Amíg szívünk e világ dolgaihoz kötődik, addig az aggodalom és a fájdalom tölti el. – 2Kronika 18,1-3; Jakab 4,4.

DECEMBER

4. *Nem vagyunk a véletlenek játékszerei, minden szempillantásban Isten kezében van az életünk. Ő vezet minket a sötétségen át a fényre.* – 1Mózes 45,5.7-8.
11. Az Úrban való öröm az erősségem. A legnagyobb gyengeség pedig az, amikor csak magamnak örülök! – Ézsaiás 29,19.
18. *Ne ácsolj magadnak minden kis fadarabtól keresztet, ne túlozd el a dolgokat!* – Máté 16,24-25.

Kérés

Szeretettel kérjük és várjuk a Kárpát-medencében élő és szolgáló református gyülekezetek és testvérek híreit, bizonyágtételeit, írásait életükről, szolgálataikról, terveikről.

A Szerkesztőség

Fotók!

Cikkíróinkat kérjük, ha csak lehet, küldjenek fotókat írásuk mellé!

REFORMÁTUS HÍREK A NAGYVILÁGBÓL

Református zsolttár a hurrikánról

Az Amerikai Presbiteriánus/Református Egyház zsolttárszerzője, *Carolyn Gillette* új éneket komponált, illetve írt a lesújtó Katrina-hurrikán okozta szörnyű természeti és emberi pusztítások, pusztulás láttán. Az inspirációt a Teremtő Istenünk című dalhoz egy német egyházi ének adta, amely a Szent vagy, Uram, Jézus megszólítással kezdődik. A dalt Gillette, aki férjével, Bruce-szal a wilmingtoni presbiteriánus egyház lelkésze, rögtön a hurrikán hírére elkezdte komponálni, s szeptember elejére készült el azzal. Az ének szövege:

TEREMTŐ ISTENÜNK

*Teremtő Istenünk,
meglátták szemeink a borzalmat.
A nagy pusztítást, a borzasztó szenvedést.
Hallgasd meg, Uram,
a Te néped kiáltását,
az otthonok és kedves egykori lakóik
sóhajtását vedd füledbe!*

*Szenvedő Krisztusunk,
Te parancsoltál, s megfékezted egykor
a tenger tombolását.
Te képes vagy a hurrikánt is megzabolázní,
Könyörgünk irgalomért!
Órizz meg Tiédet, Uram,
Hozd haza őket,
Adj reményt nekik, hogy van még
folytatás!
Gyermekeidet Te tápláld,
Éhségüket Te csillapítsd,
Tisztítsd meg ajkuk számára a vizeket,
Újítsd meg a források áldását!*

*És Te Szent Lélek Úristen,
Juttasd célhoz adományainkat,
munkánkat fogadd el,
áldd meg azt
Felebarátaink javára!
Ámen.*

(reformiert online,
2005. 09. 15. – Fordította: dr. BL)

450 éves a frankfurti református gyülekezet

450 évvel ezelőtt a Frankfurtot uraló evangélikusok nem fogadták tárt karokkal Kálvin követőit. Ez azzal is összefüggött, hogy a városba érkező reformátusok hollandok voltak, akik kitűnő kereskedők hírében állottak. Az első református istentiszteletet a már akkor kereskedelmi központnak tartott nagyvárosban 1555. szeptember 15-én tartották. 1787-ig nem kaptak egyenlő jogokat, nem lehetett templomtoronyt építeni és harangot

használni. Goethe nagy szimpátiát mutatott irántuk, többször részt vett istentiszteleteiken. Idén új gyülekezeti központot avattak a frankfurti német reformátusok, ami az egész gyülekezeti élet átszervezését eredményezte. Ma mintegy háromezer tagja van a gyülekezetnek, ami valószínűleg nőni fog, hiszen új lakótelepek épülnek a környéken. A gyülekezet egyre inkább diakóniai arculatot ölt.

(Ev. Sonntagzeitung, 2005.09.19. – dr. BL)

Svájci zsinat az önazonosságról

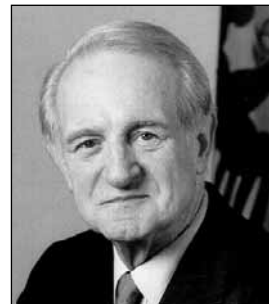
A Református Világszövetség főtitkára, *Setri Nyomi* a st. galleni (Svájc) református zsinaton a vezetői identitás hiányát esélynek minősítette. Mit jelent ma reformátusnak lenni? – szólta a központi kérdés, amire a ghánai lelkész-teológus a választ kereste. 100 svájci gyülekezeti képviselő előtt kifejtette, hogy a református keresztyén hagyomány nagy ajándékot jelentett a világnak. Ennek lényege a spirituális sokféleség újra felfedezése. A református identitás kifejeződése a hit sokfélesége is, amihez nincs köze a személyi kultusznak vagy az egyformaságnak. „Az egész zsinatot egy folyamatos istentiszteletnek tekintjük” – jelentette ki *Ursula Steiger*, az előkészítő bizottság tagja. *Josef Osterwalder* római katolikus teológus szerint a reformátusok fő jellegzetessége a zsinati folyamat következetes megvalósítása, amelyben a világi és egyházi résztvevők egyenlő aránya valósul meg, továbbá a hitnek egyidejű racionális, ésszerű, és spirituális, lelki megközelítése. További jellegzetessége a református identitásnak a Jézus Krisztusról szóló bibliai üzenet következetes kifejtése, valamint az evangéli-

umból következő társadalmi felelősség gyakorlása.

(RNA/comm., ref.ch, 2005.09.07. – dr. BL)

Kitüntették Johannes Raut

Németország korábbi elnöke, a református *Johannes Rau* idén megkapta a Gustav Adolf-díjat, amit a Hessen-Nassau Protestáns Egy-

ház alapított. A külföldi protestáns kisebbségek támogatására alapított segélyszervezet azért adja a díjat Raunak, mert ő éveken át elkötelezett híve és munkálója volt a nemzetek közötti kiengesztelődésnek, megbékélésnek, elsősorban hazája és Lengyelország között. A magas kitüntetést szeptember 30-án nyújtották át neki az oppenheimeri Katalin-templomban. A korábbi lengyel miniszterelnök, *Jerzy Buzek* tartotta a laudatit, a méltatást. Ő már 2003-ban megkapta a díjat. Johannes Rau hazánkban is jól ismert keresztyén politikus, aki a hazai protestáns egyházakat évtizedeken át erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette. Mi is tisztelettel és szeretettel gratulálunk neki!

(Mainz, epd.de, – dr. BL)

Leljünk örömet a kapcsolatunkban!

Előadássorozat 2005. őszén hétfő esténként 18 órakor
a Ráday Kollégium Dísztermében
Budapest IX. ker., Ráday u. 28.

(A tavasszal elhangzott „Párkapcsolati ABC” c. sorozat folytatása)

Előadók:

Dr. Pálhegyi Ferenc, Dr. Tolnay Lajos, Fűtő Róbert

Október 24. • Leljünk örömet a beszélgetésben!

November 7. • Leljünk örömet Isten megismerésében! (FR.)

November 14. • Leljünk örömet a testi kapcsolatban! (TL.)

November 21. • Leljünk örömet a gyermekvárásban! (TL.)

November 28. • Leljünk örömet a konfliktus-kezelésben!

December 5. • Leljünk örömet a megbocsátásban!

Az előadásokat versek és zeneszámok egészítik ki jeles művészek fellépésével.
Belépőjegy nincs.

Adományt a Bibliai Házassággondozó Szolgálat javára elfogadunk.